

Izvirni znanstveni članek/Original scientific article

Odnos študentk in študentov zdravstvene nege do homoseksualnosti: kvantitativna opisna raziskava

Attitudes of female and male nursing students towards homosexuality: A quantitative descriptive research

Rebeka Lekše¹*, Ana Marija Capuder², Aleš Vehar³, Katja Vehar³, Sabina Ličen⁴

Ključne besede: percepcija; izobraževanje; istospolna usmerjenost; kulturne kompetence

Key words: attitude; education; homosexuality; cultural competences

¹ Artros d. o. o., Tehnološki park 21, 1000 Ljubljana, Slovenija

² Splošna bolnišnica Izola, Urgentni center, Polje 40, 6310 Izola, Slovenija

³ Zavod Fitlab, Partizanska ulica 8A, 1370 Logatec, Slovenija

⁴ Univerza na Primorska, Fakulteta za vede o zdravju, Katedra za zdravstveno nego, Polje 42, 6310 Izola, Slovenija

* Korespondenčni avtor/
Corresponding author:
rebeka.lekse@gmail.com

Članek je nastal v okviru predmeta Znanost in teorija zdravstvene nege na študijskem programu druge stopnje Zdravstvena nega Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem.

IZVLEČEK

Uvod: Predsodki in diskriminacija spolnih manjšin ostajata kljub družbenim spremembam vsesplošno razširjena težava. Istospolno usmerjeni posamezniki in usmerjene posameznice so izpostavljeni in izpostavljeni velikemu negativizmu in nasilju, kar škodljivo vpliva na psihološko, fizično in socialno zdravje ter dobro počutje posameznika in skupnosti. Namen raziskave je bil raziskati odnos študentk in študentov zdravstvene nege do homoseksualnosti.

Metode: Uporabljena je bila kvantitativno deskriptivna neeksperimentalna metoda. Raziskava je bila izvedena decembra 2020 s tehniko anketiranja. V priložnostni vzorec je bilo vključenih 114 dodiplomskih in podiplomskih študentk in študentov zdravstvene nege. Uporabljena je bila prirjena slovenska različica vprašalnika *Index of Attitudes towards Homosexuals*. Notranja konsistentnost vprašalnika je znašala 0,94.

Rezultati: Polovica (56,1 %) anketiranih ve, da spolna identiteta posameznika označuje njegovo kulturo in zato spada na področje kulturnih kompetenc, 74,6 % jih meni, da med študijem o tem niso dobili dovolj znanja. Večina (86,8 %) študentov pozna nekoga, ki je istospolno usmerjen. Obstajajo statistično pomembne razlike v odnosu do homoseksualnosti med študenti na podlagi demografskih in drugih podatkov ($p < 0,05$). Najbolj pozitivno stališče do homoseksualnosti so pokazali ateisti, ženske, študentje, stari od 21 let do 30 let, in študentje 2. letnika dodiplomskega študija.

Diskusija in zaključek: Študenti in študentke zdravstvene nege imajo do homoseksualnosti pozitivno stališče. V študij zdravstvene nege je treba vključiti dodatna znanja s področja kulturnih kompetenc.

ABSTRACT

Introduction: Prejudice and discrimination against sexual minorities remain a widespread problem despite social changes. Homosexual individuals are exposed to strong negativism and violence, which has a detrimental effect on the psychological, physical and social health and well-being of individuals and the community. The purpose of the study was to research the attitudes of female and male nursing students towards homosexuality.

Methods: A non-experimental quantitative descriptive research method was used. The research was conducted in December 2020 with a survey technique. The convenience sample included 114 undergraduate and postgraduate nursing students. Data were collected through the online Slovenian version of the questionnaire "Index of Attitudes towards Homosexuals". The internal consistency of the questionnaire was 0.94.

Results: Half (56.1%) of the respondents know that an individual's gender identity characterizes their culture and is, therefore, a component of cultural competencies. 74.6% of them believe that they did not gain enough knowledge about this topic during their studies. The majority (86.8%) of students know someone who is gay. There are statistically significant differences in attitudes towards homosexuality among students, based on demographic and other data ($p < 0.05$). The most positive attitude towards homosexuality was shown by atheists, women, students aged 21 to 30 and second-year undergraduate students.

Discussion and conclusion: Nursing students have a positive attitude towards homosexuality. It is necessary to include knowledge of cultural competencies in the study course.

Prejeto/Received: 4. 3. 2021
Sprejeto/Accepted: 8. 4. 2022

<https://doi.org/10.14528/snr.2022.56.2.3094>

Uvod

Homoseksualnost je v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* (Pogačnik, 2018) opredeljena kot »spolna nagnjenost do oseb istega spola«. V literaturi najdemo tudi kratico »LGBTQ«, ki označuje »lezbijke, geje, biseksualne, transspolne in transeksualne ter queer osebe.« Uporaba akronima pogosto variira (npr. LGBT, GLBTQ, LGBTIQ, LGBTQ+ idr.) (Bibič, Lemaic, Oblak, Pirih, & Topolovec, 2011).

Homofobija na drugi strani je definirana kot negativen občutek, stališče oziroma obnašanje do ljudi, ki imajo drugačno spolno usmerjenost ali se identificirajo drugače kot heteroseksualci (Gonenc & Erenel, 2018). Isti vir navaja, da homofobija vključuje občutke strahu, jeze, gnusa in sovraštva proti LGBT-posameznikom in njihovim spolnim željam ter praksam.

Skupnost LGBT je raznolika. Predstavlja posameznike z različnimi ozadji, raso, etničnostjo, starostjo, spolom, socialnoekonomskim statusom in identiteto. V procesu družbene integracije posamezniki pogosto izkusijo stigmo in diskriminacijo pa tudi nasilje in viktimizacijo, zaradi česar prikrivajo svojo spolno usmerjenost. Heteronormativnost ustvarja socialno stigmo, ki je neposredno povezana z neenakostmi v zdravju (Lim & Hsu, 2016). Posledice so pravna diskriminacija, neenak dostop do zdravstvene obravnave, pomanjkanje socialnih programov, pomanjkanje kompetentnih in sočutnih ponudnikov zdravstvenih storitev ter strokovnjakov, ki imajo na področju posebnosti skupnosti LGBT posebna znanja (Mitchell, Lee, Green, & Skyes, 2016).

Raziskave (Chapman, Watkins, Zappia, Nicol, & Shields 2012; Strong & Folse, 2014) kažejo, da imajo študenti zdravstvene nege pogosto negativna stališča in pomanjkljivo znanje o skupnosti LGBT. Negativni predsodki in obsojanje zdravstvenih delavcev, še posebej medicinskih sester, ki s pacienti preživijo največ časa, imajo pomemben negativen učinek na kakovost izvedene zdravstvene obravnave (Carabez, Pellegrini, Mankovitz, Eliason, & Dariotis, 2015). Carabez et al. (2015) navajajo, da je eden izmed razlogov za takšno vedenje lahko pomanjkanje usmerjene, celovite izobrazbe. Cornelius & Carrick (2015) ugotavljata, da je znotraj študijskih programov zdravstvene nege izjemno malo ali nič vsebin, ki bi se osredotočale na neheteroseksualne vidike zdravstvene obravnave. Kljub strinjanju, da je učenje študentov zdravstvene nege o homoseksualnosti pomembno, in kljub želji po večji vključitvi znanj o posebnostih in specifičnih zdravstvenih težavah, s katerimi se sooča skupnost LGBT, ta zaradi rigidno načrtovanega kurikula ostaja aktualna težava (Strong, et al., 2014; Rowe, O'Keefe, & Crawford 2017). Rowniak (2015) opisuje, da je namen izobraževalnega procesa predvsem opolnomočiti študente z znanjem in sočutjem za zdravstveno

obravnavo ranljivih skupin ter razvoj medkulturnih kompetenc, kar bi posledično izboljšalo zdravstvene izide za paciente, družino in družbo. Vključitev znanj s področja medkulturnih kompetenc predstavlja osnovo za optimalno, kakovostno in celovito zdravstveno nego in hkrati pomembno vpliva na samozavest študentov zdravstvene nege (Lim & Hsu, 2016; Gonenc & Erenel, 2018).

Namen in cilji

Namen raziskave je bil ugotoviti, kakšen je odnos študentov zdravstvene do homoseksualnosti in kakšna stališča imajo do istospolno usmerjenih. Cilj raziskave je bil raziskati in prepoznati dejavnike, ki vplivajo na odnos študentov zdravstvene nege do homoseksualnosti.

Na podlagi cilja smo zastavili naslednja raziskovalna vprašanja:

- Kakšen odnos imajo študenti zdravstvene nege do homoseksualnosti?
- Kako demografski in drugi podatki študentov zdravstvene nege vplivajo na njihov odnos do homoseksualnosti?
- Kakšne so razlike v odnosu do homoseksualnosti med študenti glede na demografske in druge podatke?

Metode

V raziskavi je bila uporabljena opisna eksplorativna neeksperimentalna metoda empiričnega raziskovanja s tehniko anketiranja.

Opis instrumenta

V raziskavi je bil uporabljen spletni vprašalnik, ki smo ga povzeli po že preizkušenem vprašalniku *Index of Attitudes towards Homosexuals* – IAH (Hudson & Ricketts, 1980). Vprašalnik je sestavljen iz treh sestavnih delov. Prvi sestavni del vprašalnika se nanaša na demografske podatke anketirancev: spol, starost, regija prebivališča, študij, zaposlitev, delovno dobo in veroizpoved. Drugi sestavni del vprašalnika zajema petindvajset trditev o odnosu anketirancev do homoseksualnosti, na katere so odgovarjali na podlagi petstopenjske Likertove lestvice strinjanja (1 – popolnoma se strinjam, 2 – strinjam se, 3 – niti se strinjam niti se ne strinjam, 4 – ne strinjam se, 5 – sploh se ne strinjam). Tretji sestavni del vprašalnika se nanaša na druge podatke anketirancev, in sicer dve vprašanji o kulturnih kompetencah in eno o tem, ali anketiranec pozna katero istospolno usmerjeno osebo. Zanesljivost petindvajsetih trditev prevedenega vprašalnika, ki se nanašajo na odnos študentov zdravstvenih ved do homoseksualnosti, smo preverili s koeficientom Cronbachova alfa, ki je znašal 0,937, kar potrjuje odlično veljavnost vprašalnika (Field, 2013).

Opis vzorca

Uporabljen je bil priložnostni vzorec študentov, ki so v študijskem letu 2020/2021 obiskovali redni ali izredni študijski program zdravstvena nega na eni izmed zdravstvenih fakultet v Sloveniji. Od skupno 234-ih posredovanih vprašalnikov smo prejeli 114 popolno izpolnjenih vprašalnikov (48 % realizacija vzorca). Povprečna starost študentov, ki so sodelovali v raziskavi, je 24,9 ($s = 6,49$) let. Ostali demografski podatki anketirancev so prikazani v Tabeli 1.

Tabela 1: Demografski podatki anketirancev
Table 1: Demographic data of study participants

Spremenljivke/Variable	n	%
Spol		
Moški	24	21,0
Ženski	90	79,0
Starostna skupina		
do 20 let	8	7,0
21–30 let	87	76,3
31–40 let	14	12,3
41–50 let	5	4,4
51 let ali več	0	0
Veroizpoved		
rimskokatoliška	60	52,6
pravoslavna	8	7,0
protestantska	1	0,9
islam	8	7,0
ateist	35	30,7
drugo (neopredeljen)	2	1,8
Letnik študija		
1. letnik – dodiplomski študij	30	26,3
2. letnik – dodiplomski študij	20	17,5
3. letnik – dodiplomski študij	15	13,2
1. letnik – podiplomski študij	18	15,8
2. letnik – podiplomski študij	3	2,6
absolvent	28	24,6
Regija		
Prekmurje	3	2,6
Štajerska	19	16,6
Koroška	4	3,5
Dolenjska	8	7,0
Osrednjeslovenska	49	43,0
Gorenjska	12	10,5
Primorska	12	10,6
Notranjska	7	6,2

Legenda/Legend: n – število/number; % – odstotek/percentage

Opis poteka raziskave in obdelave podatkov

Spletno anketiranje je potekalo s spletnim orodjem EnKlikAnketa (1KA, 2017). Izpolnjevanje je potekalo po spletnih omrežjih in po načinu snežne kepe. Za preverjanje ustreznosti in razumljivosti anketnega

vprašalnika smo izvedli pilotsko študijo. Zbiranje podatkov je potekalo decembra 2020.

Podatke smo analizirali s programom SPSS, verzija 23 (IBM, SPSS Inc., Chicago, IL, ZDA). Pri analizi podatkov smo uporabili metode deskriptivne statistike (frekvenca, minimum, maksimum, srednja vrednost, povprečje in standardni odklon). Vrednost koeficientov asimetričnosti in koeficientov sploščenosti vprašalnika niso bile med -1 in 1 , kar kaže na nenormalno porazdelitev podatkov (Kolmogorov-Smirnov test $\leq 0,05$), zato smo uporabili neparametrične statistične teste (Mann-Whitneyjev U-test, Kruskal Wallisov H-test, linearno regresijo, test Hi-kvadrat in Spearmanov korelacijski koeficient). Upoštevali smo stopnjo statistične značilnosti pri vrednosti $p < 0,05$. Pri vprašanih odprtega tipa, na katere so anketiranci odgovarjali prosto, smo vsebinsko podobne odgovore kvantificirali, združili in jih razvrstili glede na pogostost odgovora.

Rezultati

V Tabeli 2 prikazujemo rezultate trditve, ki obravnavajo odnos anketirancev do homoseksualnosti. Študenti so na trditve odgovarjali z možnostjo izbire po petstopenjski Likartovi lestvici. Trinajst trditve je bilo obratno kodiranih.

Študentje zdravstvene nege so se bolj ali manj strinjali, da nimajo zadržkov, če bi morali neposredno skupaj delati s homoseksualnim moškim ($\bar{x} = 1,30$, $s = 0,652$). Anketirani bi se na zabavi brez zadržkov pogovarjali s homoseksualno osebo ($\bar{x} = 1,40$, $s = 0,788$) in se ne bi počutili neprijetno, če bi izvedeli, da je njihov nadrejeni homoseksualec ($\bar{x} = 4,59$, $s = 0,815$). Študentje se strinjajo, da se ne bi počutili neprijetno, če bi izvedeli, da je njihov/-a sosed/-a homoseksualec/-ka ($\bar{x} = 4,58$, $s = 0,878$), ne bi jih motilo, če bi ugotovili, da je njihov/-a zdravnik/-ca istospolno usmerjen/-a ($\bar{x} = 1,43$, $s = 0,829$) in nimajo nobenih zadržkov, če bi morali neposredno skupaj delati z istospolno usmerjeno žensko ($\bar{x} = 1,44$, $s = 0,888$).

Trditve, s katerimi se študentje najmanj strinjajo, so: trditve »Počutil/-a bi se neprijetno, če bi me zapeljevala oseba istega spola.« ($\bar{x} = 3,53$, $s = 1,334$), trditve »Počutil/-a bi se neprijetno, če bi izvedela, da mojega zakonca ali partnerja privlači oseba istega spola.« ($\bar{x} = 2,54$, $s = 1,399$) in »Počutil/-a bi se čisto sproščeno, če bi ugotovil/-a, da me privlači oseba mojega spola.« ($\bar{x} = 2,69$, $s = 1,293$).

V nadaljevanju smo študentom postavili tri vprašanja, vezana na kulturne kompetence in poznavanje istospolno usmerjenih posameznikov. Več kot polovica (56,1 %) anketiranih ve, da spolna identiteta posameznika označuje njegovo kulturo in zato spada v področje kulturnih kompetenc. Vseeno rezultati kažejo, da večina anketirancev meni, da med študijem niso pridobili dovolj znanja na področju kulturnih kompetenc (74,6 %). Večina

Tabela 2: Deskriptivna statistika drugega sestavnega dela vprašalnika**Table 2: Descriptive statistics for the second part of questionnaire**

<i>Trditve/Statements</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>
Nimam zadržkov, če bi moral/-a neposredno skupaj delati s homoseksualnim moškim.	1,30	0,652
Užival/-a bi na družabnih dogodkih, na katerih bi bili prisotni homoseksualci in/ali homoseksualke.	1,72	1,004
Neprijetno bi se počutil/-a, če bi izvedel/-a, da je moj sosed homoseksualec oziroma moja sosedka homoseksualka.	4,58	0,878
Če bi me oseba istega spola zapeljevala, bi bil/-a jezen/-a.	3,88	1,220
Počutil/-a bi se popolnoma sproščeno, vedoč, da sem privlačen/-a tudi pripadnikom oziroma pripadnicam istega spola.	2,13	1,267
Bilo bi mi neprijetno, če bi me opazili v baru za geje oziroma lezbijke.	3,56	1,399
Počutil/-a bi se neprijetno, če bi me zapeljevala oseba istega spola.	3,53	1,334
Počutil/-a bi se popolnoma sproščeno, če bi ugotovil/-a, da me privlači oseba istega spola.	2,69	1,293
Bil/-a bi razočaran/-a, če bi izvedel/-a, da je moj otrok homoseksualec oziroma homoseksualka.	4,08	1,212
V skupini homoseksualcev bi se počutil/-a živčnega oziroma živčno.	4,26	0,954
Počutil/-a bi se popolnoma sproščeno, vedoč, da je moj duhovnik homoseksualec.	2,44	1,432
Bil/-a bi razburjen/-a, če bi izvedel/a, da je moj brat ali sestra homoseksualec/-ka.	4,37	1,052
Če bi moj otrok bil gej/lezbijka, bi imel/-a občutek, da kot starš nisem uspel/-a.	4,37	1,052
Če bi videl/-a dva moška, kako se v javnosti držita za roke, bi bil/-a zgrožen/-a.	4,55	0,791
Če bi me oseba mojega spola zapeljevala, bi bil/-a užaljen/-a.	4,21	1,037
Počutil/-a bi se popolnoma sproščeno, če bi izvedel/-a, da je učiteljica moje hčerke lezbijka.	1,93	1,276
Počutil/-a bi se neprijetno, če bi izvedel/-a, da mojega zakonca ali partnerja privlači oseba istega spola.	2,54	1,399
Brez zadržkov bi se na zabavi pogovarjal/-a s homoseksualno osebo.	1,40	0,788
Počutil/-a bi se neprijetno, če bi izvedel/-a, da je moj direktor/-ica homoseksualec/-ka.	4,59	0,815
Ne bi me motilo hoditi skozi bolj ali manj gejevski predel mesta.	1,73	1,067
Zmotilo bi me, če bi ugotovil/-a, da je moj/-a zdravnik/-ica homoseksualec/-ka.	4,57	0,829
Počutil/-a bi se popolnoma sproščeno, če bi izvedel/-a, da je moj/-a najboljši/-a prijatelj/-ica mojega spola homoseksualec/-ka.	1,70	1,136
Če bi me oseba mojega spola zapeljevala, bi bil/-a polaskan/-a.	2,43	1,306
Počutil/-a bi se neprijetno, če bi izvedel/-a, da je učitelj mojega sina homoseksualec.	4,35	0,964
Nimam nobenih zadržkov, če bi moral/-a neposredno skupaj delati s homoseksualno žensko.	1,44	0,888

Legenda/Legend: $\bar{x}$ – povprečje/average; *s* – standardni odklon/standard deviation

Tabela 3: Kulturne kompetence in poznavanje homoseksualne osebe**Table 3: Cultural competencies and knowing a homosexual person**

<i>Vprašanje/ Question</i>	<i>Kategorija odgovorov/ Answer category</i>	<i>%</i>	χ^2	<i>df</i>	<i>p</i>
Ali veste, da področje spolne identitete posameznika spada na področje kulturnih kompetenc v zdravstveni negi?	Da	56,1	38,232	42	0,637
	Ne	43,9			
Ali menite, da ste med študijem pridobili dovolj znanja na področju kulturnih kompetenc?	Da	25,4	33,334	42	0,828
	Ne	74,6			
Ali poznate koga, ki je istospolno usmerjen?	Da	86,8	72,435	42	0,002
	Ne	13,2			

Legenda/Legend: % – odstotek/percentage; χ^2 – test hi-kvadrat/chi square test; *df* – stopnja svobode/degree of freedom; *p* – statistična značilnost/statistical significance

anketirancev prav tako (86,8 %) pozna nekoga, ki je istospolno usmerjen. Izračun testa Hi-kvadrat kaže, da anketiranci, ki poznajo istospolno usmerjene posameznike, izražajo bolj pozitivna stališča do homoseksualnosti ($\chi^2 = 72,435$, $p = 0,002$).

V drugem raziskovalnem vprašanju nas je zanimalo, ali demografski in drugi podatki študentov zdravstvene nege vplivajo na njihov odnos do homoseksualnosti.

Regresijski koeficienti so pokazali statistično značilen vpliv starosti na stališča do homoseksualnosti ($F_{1,113} = 4,494$, $p = 0,036$, $R^2 = 0,042$) in delež pojasnjene variance znaša 4,2 %. Pri ostalih demografskih in drugih podatkih regresijski koeficienti niso pokazali statistične značilnosti ($p \geq 0,05$).

Pri ugotavljanju statistično pomembnih razlik v odnosu do homoseksualnosti med študenti zdravstvene

Tabela 4: Odnos do homoseksualnosti v povezavi z demografskimi in drugimi odgovori anketirancev
Table 4: Attitudes towards homosexuality in relation to demographic and other answers of respondents

Spremenljivke/ Variables	Stališča do homoseksualnosti/ Attitudes towards homosexuality			
	$\bar{x}$ (s)	F	p	
Spol	moški	2,18 (0,679)	610,500	0,058
	ženske	1,90 (0,730)		
Starostna skupina	Do 20 let	2,15 (0,865)	5,885	0,117
	21–30 let	1,87 (0,682)		
	31–40 let	2,06 (0,607)		
	41–50 let	2,76 (1,096)		
Veroizpoved	rimskokatoliška	2,07 (0,671)	20,974	<0,001
	pravoslavna	2,46 (1,022)		
	islam	2,33 (0,988)		
	sem ateist	1,54 (0,414)		
	drugo (neopredeljen)	1,74 (0,764)		
Letnik študija	1. letnik dodiplomskega študija	1,88 (0,712)	0,096	0,953
	2. letnik dodiplomskega študija	1,83 (0,572)		
	3. letnik dodiplomskega študija	1,91 (0,985)		
	1. letnik podiplomskega študija	2,03 (0,626)		
	2. letnik podiplomskega študija	1,98 (0,198)		
	absolvent	2,11 (0,805)		

Legenda/Legend: $\bar{x}$ – povprečje/average; s – standardni odklon/standard deviation; F – F-vrednot/F-value; p – statistična značilnost/statistical significance

nege na podlagi demografskih in drugih podatkov smo uporabili Mann-Whitneyjev U-test in Kruskal Wallisov H-test (Tabela 4).

Na trditve so bolj pozitivno stališče izrazile ženske ($\bar{x} = 1,90$, $s = 0,730$), študentje, stari od 21 let do 30 let ($\bar{x} = 1,87$, $s = 0,682$) in študentje 2. letnika dodiplomskega študija ($\bar{x} = 1,83$, $s = 0,572$).

Statistično pomembne razlike je opaziti pri veroizpovedi, pri čemer so ateisti izrazili najbolj pozitivno stališče do homoseksualnosti ($p < 0,001$). Lestvico s trditvami so višje ocenjevali ateisti ($\bar{x} = 1,54$, $s = 0,414$), neopredeljeni ($\bar{x} = 1,74$, $s = 0,764$) in rimokatoliki ($\bar{x} = 2,07$, $s = 0,671$) v primerjavi s pripadniki islamske skupnosti ($\bar{x} = 2,33$, $s = 0,988$) in pravoslavci ($\bar{x} = 2,46$, $s = 1,022$).

Diskusija

Z raziskavo smo želeli ugotoviti stališča in odnos študentov zdravstvene nege do homoseksualnosti in prikazati razlike glede na demografske in druge podatke. Ugotovili smo, da imajo anketirani, vključeni v našo raziskavo, izredno pozitiven odnos in stališča do homoseksualnosti, kar je razvidno iz trditve, s katero so se bolj ali manj strinjali, da nimajo zadržkov, če bi morali neposredno sodelovati skupaj s homoseksualnim moškim ali žensko. Ugotovljeno popolnoma nasprotuje ugotovitvam Grabovac, Abramović, Komlenović, Milosević, &

Mustajbegović (2014) in Ng, Yee, Subramaniam, Loh, & Moreira (2015), ki med enakim delom prebivalstva v drugih okoljih opisujejo večinoma negativna stališča študentov zdravstvene nege do homoseksualnosti. Anketiranci, vključeni v našo raziskavo, so izrazili pripravljenost in odsotnost zadržkov pri navezovanju stikov in vključevanju v pogovor s homoseksualno osebo. Opisano ponovno potrjuje pozitiven odnos do homoseksualnega prebivalstva. Komunikacijske ovire zdravstvenega osebja so namreč ene izmed največjih težav in vzrokov neenakosti pri dostopanju homoseksualnih posameznikov do zdravstvenih storitev (Albuquerque et al., 2016). Mladi člani LGBT-skupnosti imajo pogosto težave s kazanjem spolne identitete prav zaradi pomanjkanja ustrezne komunikacije in partnerskega odnosa od zdravstvenega osebja (Hafeez, Zeshan, Tahir, Jahan, & Naveed, 2017).

Anketirani bi se počutili neprijetno, če bi jih zapeljevala oseba istega spola ali če bi izvedeli, da njihovega zakonca ali partnerja privlači oseba istega spola. Prav tako smo ugotovili, da se vključeni v raziskavo ne bi počutili sproščeno, če bi jih privlačila oseba enakega spola. Opisano kaže na velik vpliv družbe, v kateri so kljub očitni progresivni sprejemljivosti drugačnosti, istospolna usmerjenost, spolnost in spolna identiteta še vedno tabu teme. Podobno ugotavljata Srivastava & Singh (2015), ki opisujeta, da so posamezniki v družbi v določenih

socialnih okoliščinah nepripravljeni za odprt pogovor o spolni vzgoji, spolnih stikih in zdravstvenih tematikah, vezanih na omenjene teme. Vendar vseeno odgovori naših anketirancev kažejo na pozitivne in liberalne spremembe o obravnavanju omenjenih tematik. Anketirancem je prav tako lažje odgovarjati na vprašanja, ki so vezana na družbeno življenje kot na spolno usmerjenost. Podobno v raziskavi ugotavljata tudi Šavli & Ličen (2019).

Pričakovali smo negativen odnos študentov do homoseksualnosti, saj je današnja družba še vedno precej »homofobična«, vendar se odnos do homoseksualnosti spreminja, in sicer v smeri večjega družbenega sprejemanja. K temu je pripomoglo tudi spoznanje, da homoseksualnost ni duševna motnja ali bolezen, prav tako pa se čedalje bolj poudarja strpnost in enakovredne pravice in možnosti vseh ljudi. Velik vpliv imajo mediji, ki utrjujejo ali rušijo določene sprejete vrednote in prepričanja o homoseksualcih (Ayoub & Garretson, 2017). Tudi Patrick et al. (2013) so v svoji študiji ugotovili, da vključevanje homoseksualnosti v socializacijo pripomore k boljšemu sprejemanju istospolno usmerjenih oseb. Veliko več je tudi informativnega in resnega pisanja na to tematiko, predvsem pa spolna usmerjenost ni več tabu tema in jo mediji vključujejo v svoje programe (Juršič, 2015).

Anketirani menijo, da med študijem niso pridobili dovolj znanja na področju kulturnih kompetenc. Enako mnenje so podali anketiranci v raziskavi, ki sta jo izvedli Strong & Folse (2014). Prav pomanjkanje znanja je najpogosteje razlog za pojav homofobije med študenti. Dodatna izobraževanja in vključevanje vsebin iz omenjene tematike pripomorejo k zmanjševanju negativnih stališč do homoseksualnega prebivalstva (Osmanaga, 2015; Gonenc & Erenel, 2018). Pomanjkanje znanja o posebnostih homoseksualnega prebivalstva lahko študente zdravstvene nege kot mogoče strokovnjake na njihovem področju vodi v postavljanje napačnih vprašanj in oblikovanje predsodkov. Strah pred takim odnosom zdravstvenega osebja pa istospolno usmerjenim osebam onemogoča nemoten dostop do zdravstvenih storitev (Grabovac et al., 2014). Izvajanje kulturno kompetentne zdravstvene nege vključuje razumevanje več vidikov neke kulture v povezavi z elementi, vključenimi v skrb za zdravje, in sicer so to bolezen, zdravje, preventiva in prehranska podpora. Medkulturna zdravstvena nega je sposobnost medicinske sestre, da oceni in izbere kulturno vezane informacije, ki jih vključi v proces zdravstvene nege in s tem izboljša zdravstvene izide pacientov in tudi njihovo zadovoljstvo (Darnel & Hickson, 2015). Večina anketirancev v naši raziskavi pozna nekoga, ki je istospolno usmerjen. Ugotovili smo, da omenjeni anketiranci kažejo bolj pozitivna stališča do homoseksualnosti. Podobno opisuje tudi Dastan (2013), in sicer da imajo posamezniki, ki vzpostavljajo osebni odnos s homoseksualnimi moški

in ženskami, do njih bolj pozitiven odnos. Opisano ugotavljajo tudi Chapman et al. (2012) ter Lopes Gato & Esteves (2016).

Na podlagi rezultatov smo ugotovili, da imajo pozitivnejši odnos do homoseksualnosti študentje, stari od 21 let do 30 let. Starejši študenti so se na trditve odzvali manj pozitivno, kar kaže na manj pozitivna stališča do dela prebivalstva homoseksualcev. Podobno ugotavlja tudi Osmanaga (2015). V zadnjih letih se vprašanje homoseksualnosti pogosteje omenja, prav tako pa se objavlja več informacij in literature, ki se ukvarjajo z razvijajočo se vlogo homoseksualnosti na skorajda vseh področjih in znotraj vseh aspektov družbe. Prav hitro spreminjajoča družba in širjenje informacij medijev o homoseksualnosti vplivata na mlade (Ayoub & Garretson, 2017), ki v obdobju odrasčanja odkrivajo in eksperimentirajo v odnosih z željo po razumevanju in dajanju prednosti seksualnosti pred ljubeznijo. Mlajše generacije zaradi procesa destigmatizacije spolne prakse (dostopne informacije na spletu, medijska poudarjenost teme, aktivizmi za LGBT, zakonska zaščita pred diskriminacijo in podobno) prej razkrivajo svojo spolno usmerjenost, kot so jo starejše generacije, saj so bile zadnje omenjene soočene z več stigmatizacije in kriminalizacijo homoseksualnosti (Bogataj, 2020).

Ugotovili smo, da bolj pozitivna stališča in odnos do homoseksualnosti izražajo ženske in študentje 2. letnika dodiplomskega študija. Dastan (2013) v svoji raziskavi prav tako ugotavlja, da imajo ženske pozitivnejša stališča do homoseksualnosti kot moški. Pričakovali smo, da bodo ženske izražale pozitivnejšo naravnost do homoseksualnosti v primerjavi z moškimi. Roggemans Spruyt, van Droogenbroeck, & Keppens (2015) navajajo, da negativni odnosi do homoseksualcev nastanejo kot posledica zaznane kršitve tradicionalnih spolnih vlog in so večji pri moških kot pri ženskah. Možna razlaga za razlike v odnosu je, da moški z izražanjem homofobije do homoseksualcev potrjujejo svojo moškost (Turner, 2013). Menimo, da imajo velik vpliv na stališča študentov izobraževalni programi. Predvsem predmeti, kot je sociologija v 2. letniku dodiplomskega študija, ki obravnava teme o spolni usmerjenosti, diskriminaciji, stereotipih do kultur in družbe ter zmanjšuje neenako obravnavo pacientov iz različnih kulturnih okolij (Kljajić, 2018). Nekatere raziskave so pokazale, da imajo moški zaradi pomanjkljivega znanja o homoseksualnosti posledično več negativnih stališč (Chapman et al., 2012; Dunjić-Kostić et al., 2012). Najbolj pozitivno stališče do homoseksualnosti so izrazili ateisti. Opisano kaže na negativen vpliv religioznosti na stališča posameznikov do homoseksualnosti. V socialnem okolju ima veroizpoved večinoma velik vpliv na stališča družbe do manjšinskih skupin, kot je skupnost LGBT (Albuquerque et al., 2016). Lestvico s trditvami so višje ocenjevali ateisti, neopredeljeni in rimokatoliki v primerjavi z islamisti in pravoslavci.

Dunjić-Kostić et al. (2012) so prav tako ugotovili, da so imeli anketiranci, ki so se opredelili v kategorijo ateistov in neopredeljenih, pozitivna stališča do homoseksualnosti v primerjavi s tistimi, opredeljenimi pod religiozno skupino. Kljub temu da so stališča do homoseksualnosti v teh letih postala bolj liberalna, se stopnja homonegativizma znotraj različnih religij razlikuje. Za pripadnike religijskih skupin je značilno, da homoseksualnost pojmujejo kot moralno slabo (Štuhec, 2015) oziroma homoseksualnost dojemajo kot kršenje načel ter grožnjo sistemu, v katerega verujejo (Piumatti, 2017). Meško (2012) poudarja, da so mnoge tradicionalne religijske doktrine sestavljene iz postulata, da družino tvorita moški in ženska, ki preko spolne zveze zasledujeta cilj razmnoževanja; istospolne zveze, z otroki ali brez, tako ne spadajo v ta okvir. Piumatti (2017) zato domneva, da se ta percepcija strahu lahko izraža preko negativnih stališč do istospolno usmerjenih oseb, predvsem v smislu, da bolj kot religiozni posameznik dojema homoseksualnost kot grožnjo svojim vrednotam, bolj verjetno je, da ima negativna stališča do te skupine.

Kot omejitev raziskave je treba poudariti majhen vzorec in heterogenost anketirancev glede na preiskovane neodvisne spremenljivke (demografski in drugi podatki anketirancev), prav tako je večina anketiranih poznala istospolno osebo, kar bi lahko vplivalo na visoke rezultate raziskave. Pozitiven odnos anketiranih v naši raziskavi kaže na trend izboljševanja odnosa bodočih zaposlenih v zdravstveni negi do homoseksualnosti. Študentje navajajo primanjkljaj znanja iz področja medkulturnih kompetenc, zato bi bila nujna sistematična vključitev izobraževanja na področju kulturnih kompetenc v kurikulum zdravstvene nege z namenom usposabljanja kulturno kompetentnih strokovnjakov zdravstvene nege, ki bi bili sposobni nuditi in izboljšati zdravstveno obravnavo ranljivih skupin znotraj skupnosti LGBT. Predstavnike LGBT-skupnosti bi bilo treba vključiti v program izobraževanja kot govornike za manjšinsko skupino. Študenti zdravstvene nege bodo namreč bodoči zaposleni in nosilci zdravstveno negovalnega procesa, ki gradi na partnerskem odnosu in predstavlja ključno vlogo pri preprečevanju neenakosti v zdravju med homoseksualnim prebivalstvom.

Zaključek

Naša raziskava je pokazala, da imajo študenti zdravstvene nege pozitiven odnos do homoseksualnosti. Anketirani so prav tako izrazili pripravljenost za sodelovanje in komunikacijo s homoseksualno osebo. Ugotovili smo, da so kljub progresivni naravnosti, ki jo prikazujejo pridobljeni rezultati, določene teme še vedno občutljive narave, študenti namreč manj zadržano odgovarjajo na vprašanja, vezana na družbeno življenje kot na spolno usmerjenost. Pomanjkanje znanja je prav tako eden izmed težavnejših

problemov, s katerimi se soočajo študenti zdravstvene nege in potencialno predstavlja podlago za razvoj predsodkov in homofobije. Dodatna izobraževanja bi lahko pripomogla k zmanjševanju negativnih stališč do homoseksualnega prebivalstva. Medkulturna zdravstvena nega je sposobnost medicinske sestre, da oceni in izbere kulturno vezane informacije, ki jih vključi v proces zdravstvene nege in s tem izboljša zdravstvene izide pacientov in njihovo zadovoljstvo. Nujna bi bila sistematična vključitev izobraževanja na področju medkulturnih kompetenc v kurikulum zdravstvene nege z namenom usposabljanja kulturno kompetentnih strokovnjakov zdravstvene nege, ki bi bili sposobni nuditi in izboljšati zdravstveno obravnavo ranljivih skupin znotraj LGBT-skupnosti.

V Sloveniji bi bilo treba izvesti več raziskav, ki bi vključevale različne ranljive skupine iz LGBT-skupnosti in se hkrati usmerjale v področje medkulturnih kompetenc. Pomembnost omenjenih vsebin bi bilo treba prikazati in po potrebi vključiti v izobraževalne programe zdravstvene nege. Z vključitvijo omenjenih vsebin bi prispevali k opolnomočenju prihajajočih generacij medicinskih sester za izvajanje kulturno kompetentne zdravstvene nege.

Nasprotje interesov/Conflict of interest

Avtorji izjavljajo, da ni nasprotja interesov./The authors declare that no conflicts of interest exist.

Financiranje/Funding

Raziskava ni bila finančno podprta./The study received no funding.

Etika raziskovanja/Ethical approval

Raziskava je pripravljena v skladu z načeli Helsinško-Tokijske deklaracije (World Medical Association, 2016) in v skladu s Kodeksom etike v zdravstveni negi Slovenije (2014)./The study was conducted in accordance with the Helsinki-Tokyo Declaration (World Medical Association, 2013) and the Code of Ethics for Nurses and Nurse Assistants of Slovenia (2014).

Prispevek avtorjev/Author contributions

RL, KV, AV in AMC so opravili raziskavo in pripravili prvi osnutek članka. SL je sodelovala pri metodološki zasnovi raziskave, opravila kritični pregled osnutka in dopolnila končno različico članka./RL, KV, AV and AMC conducted the research and prepared the first draft of the article. SL contributed in drafting the methodological concept of the research, prepared a critical review of the article and completed the final version of the article.

Literatura

- Albuquerque, G. A., Garcia, C. L., Quirino, G. S., Alves, M. J. H., Belem, J. M., Figueiredo, F. W. S. ... Adami, F. (2016). Access to health services by lesbian, gay, bisexual, and transgender persons: systematic literature review. *BMC International Health and Human Rights*, 16(2), 1–10.
<https://doi.org/10.1186/s12914-015-0072-9>
- Ayoub, P. M., & Garretson, J. (2017). 'Getting the message out: Media context and global changes in attitudes toward homosexuality'. *Comparative Political Studies*, 50(8), 1055–1085.
<https://doi.org/10.1177/0010414016666836>
- Bibič, Š., Lemaić, V., Oblak, T., Pirih, T. & Topolovec, M. (2011). *LGBTQ slovar: slovar lezbičnih, gejevskih, biseksualnih, transspolnih, transseksualnih in queer besed*. Ljubljana: Kulturni center Q (klub Tiffany), Društvo ŠKUC.
- Bogataj, K. (2020). *Pripovedi razkritja in življenja po razkritju* (magistrska naloga). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Carabez, R., Pellegrini, M., Mankovitz, A., Eliason, M. J., & Dariotis, W. M. (2015). Nursing students' perceptions of their knowledge of lesbian, gay, bisexual, and transgender issues: Effectiveness of a multi-purpose assignment in a public health nursing class. *The Journal of Nursing Education*, 54(1), 50–53.
<https://doi.org/10.3928/01484834-20141228-03>
- Chapman, R., Watkins, R., Zappia, T., Nicol, P., & Shields, L. (2012). Nursing and medical students' attitude, knowledge and beliefs regarding lesbian, gay, bisexual and transgender parents seeking health care for their children. *Journal of Clinical Nursing*, 21(7), 938–945.
<https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2011.03892.x>
- Cornelius, J., & Carrick, J. (2015). A survey of nursing students' knowledge of and attitudes toward LGBT health care concerns. *Nursing Education Perspectives*, 36(3), 176–178.
<https://doi.org/10.5480/13-1223>
- Dastan, N. B. (2013). The attitudes of nursing students towards lesbians and gay males in Turkey. *International Journal of Nursing Practice*, 21(4), 376–382.
<https://doi.org/10.1111/ijn.12294>
- Dunjić-Kostić, B., Pantović, M., Vuković, V., Randjelović, D., Totić-Poznanović, S., Damjanović, A. ... Ivković, M. (2012). Knowledge: A possible tool in shaping medical professionals' attitudes towards homosexuality. *Psychiatria Danubina*, 24(2), 143–151. Retrieved March 1, 2021 from <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22706412/>
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using SPSS* (3rd ed.). Los Angeles: Sage Publications.
- Gonenc, I. M., & Erenel, A. S. (2018). Determining homophobic attitudes of nursing students in Turkey and the factors affecting them. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 9, 21–28.
<https://doi.org/10.33808/clinexphealthsci.474857>
- Grabovac, I., Abramović, M., Komlenović, G., Milosević, M., & Mustajbegović, J. (2014). Attitudes towards and knowledge about homosexuality among medical students in Zagreb. *Collegium Antropologicum*, 38(1), 39–45. Retrieved March 1, 2021 from <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24851595/>
- Hafeez, H., Zeshan, M., Tahir, M. A., Jahan, N., & Naveed, S. (2017). Health care disparities among lesbian, gay, bisexual, and transgender youth: A literature review. *Cureus*, 9(4), 1–7.
<https://doi.org/10.7759/cureus.1184>
- Hudson, W. W., & Ricketts, W. A. (1980). A Strategy for the Measurement of Homophobia. *Journal of Homosexuality*, 5(4), 357–372.
https://doi.org/10.1300/J082v05n04_02
- Juršič, N. (2015). *Odnos slovenske družbe do homoseksualnosti* (diplomsko delo). Fakulteta za uporabne družbene študije, Nova Gorica.
- Kljajić, A. (2018). *Odnos zdravstvenih delavcev do homoseksualnosti* (diplomsko delo). Univerza na Primorskem, Fakulteta za vede o zdravju, Izola.
- Kodeks etike v zdravstveni negi in oskrbi Slovenije in Kodeks etike za babice Slovenije. (2014). Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije
- Lim, F. A., & Hsu, R. (2016). Nursing students' attitudes toward lesbian, gay, bisexual, and transgender persons: An integrative review. *Nursing Education Perspective*, 37(3), 144–152.
<https://doi.org/10.1097/01.NEP.0000000000000004>
- Lopes, L., Gato, J., & Esteves, M. (2016). Portuguese medical students' knowledge and attitudes towards homosexuality. *Acta Médica Portuguesa*, 29(11), 684–693.
<https://doi.org/10.20344/amp.8009>
- Meško, T. (2012). *Stališče Rimskokatoliške cerkve in njenih vernikov do homoseksualnosti* (diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
- Mitchell, K. M., Lee, L., Green, A., & Skyes, J. (2016). the gaps in health care of the LGBT community: Perspectives of nursing students and faculty. *Interdisciplinary Journal of Undergraduate Research*, 5(5), 21–30. Retrieved March 1, 2021 from <https://digitalcommons.northgeorgia.edu/papersandpubs/vol5/iss1/5/>
- Ng, C., Yee, A., Subramaniam, P., Loh, H. S., & Moreira, P. (2015). Attitudes toward homosexuality among nursing students in a Public University in Malaysia: The religious factor. *Sexuality Research and Social Policy*, 12(3), 1–6.
<https://doi.org/10.1007/s13178-015-0182-0>

- Osmanaga, F. (2015). Student's attitudes toward homosexuality. *European Scientific Journal*, 11(23), 171–183. Retrieved from March 2, 2021 from <https://eujournal.org/index.php/esj/article/view/607>
- Patrick, K., Heywood, W., Simpson, J. M., Pitts, M. K., Richters, J., Shelley, J. M., & Smith, A. M. (2013). Demographic predictors of consistency and change in heterosexuals' attitudes toward homosexual behavior over a two-year period'. *The Journal of Sex Research*, 50(6), 611–619. <https://doi.org/10.1080/00224499.2012.657263>
- Piumatti, G. (2017). A Mediation Model explaining the connection between religiosity and anti-homosexual attitudes in Italy: The effects of male role endorsement and homosexual stereotyping. *Journal of Homosexuality*, 64(14), 1961–1977. <https://doi.org/10.1080/00918369.2017.1289005>
- Pogačnik, A. (2018). *Slovar slovenskega knjižnega jezika 2017*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Prosen, M. (2018). Developing cross-cultural competences: Opportunity for ensuring health and healthcare equality and equity. *Obzornik zdravstvene nege*, 52(2), 76–80. <https://doi.org/10.14528/snr.2018.52.2.262>
- Roggemans, L., Spruyt, B., Van Droogenbroeck, F., & Keppens, G. (2015). 'Religion and negative attitudes towards homosexuals: An analysis of urban young people and their attitudes towards homosexuality'. *YOUNG*, 23(3), 254–276 <https://doi.org/10.1177/1103308815586903>
- Rowe, D., Ng, Y. C., O'Keefe, L., & Crawford, D. (2017). Providers' attitudes and knowledge of lesbian, gay, bisexual, and transgender health. *Federal Practitioner*, 34(11), 28–34. Retrieved March 2, 2021 from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6370394/>
- Rowniak, S. R. (2015). Factors related to homophobia among nursing students. *Journal of Homosexuality*, 62(9), 1228–1240. <https://doi.org/10.1080/00918369.2015.1037135>
- Srivastava, S., & Singh, P. (2015). Psychosocial roots of stigma of homosexuality and its impact on the lives of sexual minorities in India. *Open Journal of Social Sciences*, 3, 128–136. <https://doi.org/10.4236/jss.2015.38015>
- Strong K. L., & Folse, V. N. (2014). Assessing undergraduate nursing students' knowledge, attitudes, and cultural competence in caring for lesbian, gay, bisexual, and transgender patients. *Journal of Nursing Education*, 54(1), 45–49. <https://doi.org/10.3928/01484834-20141224-07>
- Šavli, D., & Ličen, S. (2019). Perspektiva študentov zdravstvene nege do istospolno usmerjenih: opisna raziskava. *Obzornik zdravstvene nege*, 53(4), 309–319. <https://doi.org/10.14528/snr.2019.53.4.2976>
- Štuhec, J. I. (2015). Fenomen homoseksualnosti in moralni kriteriji za njegovo družbeno umestitev. *Bogoslovni vestnik*, 75(3), 495–504. Retrieved May 24, 2021 from http://www.teof.uni-lj.si/uploads/File/BV/BV_2015_03/08_Ivan%20Janez%20%C5%A0tuhec%20-%20Fenomen%20homoseksualnosti.pdf
- Turner, M. (2013). *Vloga vrstniške skupine pri krepitevi in ohranjanju adolescentove homofobije* (diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Ljubljana.
- World Medical Association. (2013). World Medical Association Declaration of Helsinki: Ethical principles for medical research involving human subjects. *Journal of the American Medical Association*, 310(20), 2191–2194. <https://doi.org/10.1001/jama.2013.281053> PMID:24141714

Citirajte kot/Cite as:

Lekše, R., Capuder, A. M., Vehar, A., Vehar, K., & Ličen, S. (2022). Odnos študentk in študentov zdravstvene nege do homoseksualnosti: kvantitativna opisna raziskava. *Obzornik zdravstvene nege*, 56(2), 132–140. <https://doi.org/10.14528/snr.2022.56.2.3094>